

Морфологічні дані про аферентну іннервацію різних ядер поперекового відділу спинного мозку кішки

Л. О. Савоськіна, О. О. Слабоспицький, В. Б. Тимченко

Відділ фізіології і біофізики клітини Інституту фізіології ім. О. О. Богомольця АН УРСР, Київ

Локалізація закінчень аферентних волокон дорсальних корінців спинного мозку вже багато часу привертає увагу як морфологів [5, 8, 30, 32, 33, 36], так і нейрофізіологів [1—4, 12].

У методичному відношенні виявлення розподілу термінальних чолів аферентних волокон значно полегшено використанням методу Наута [23] і різних його модифікацій, які дозволили вибірково виявляти дегенерацію аксонів та їх колатералей. Гліс і Наута [15], Еванс і Хамлін [14]гадали, що метод Наута виявляє виключно дегенерацію тонких претермінальних аксонів колатералей. За даними Бовшера та ін. [7], Ніберг-Хансена і Бродала [24], на вдалих препаратах цим методом можна виявити не тільки претермінальну, але й термінальну дегенерацію синаптических закінчень. У цьому відношенні найбільш придатним є метод Наута в модифікації Лейдлоу [9]. Виявлення цим методом локалізації закінчень аферентних волокон дорсального корінця спинного мозку становить інтерес у світлі нових фізіологічних фактів [1, 3], які свідчать про наявність спеціалізованих вставних нейронів у пірамідному і рубро-спінальному трактах, значною мірою відокремлених від вставних нейронів сегментарних рефлексів спинного мозку. Так, у поперековому відділі електрофізіологічно виявлені різні групи вставних нейронів, з яких одні виключно активуються низхідною імпульсацією з сенсомоторної зони кори [1, 2, 3], другі виключно — з червоного ядра [6], треті — як сегментарними аферентами, так і низхідними системами [1, 3, 6].

В зв'язку з цим виникла необхідність морфологічно перевірити локалізацію волокон заднього корінця та їх закінчень методом Наута—Лейдлоу в поперековому відділі спинного мозку кішки, приділяючи особливу увагу зовнішній базиллярній ділянці заднього рогу, де, за нейрофізіологічними даними, знаходяться особливі вставні нейрони, на які не конвертують сегментарні аференти.

Методика дослідження

Досліди проводились на п'яти дорослих кішках. Спочатку у стерильних умовах під нембуталовим наркозом (40—45 мг/кг) перерізали екстрадурально VI або VII поперековий дорсальний корінець проксимально від спинномозкового ганглію. Через п'ять—сім діб після операції під нембуталовим наркозом кішок перфузували 10%-ним нейтральним формаліном за методом Кеніга, Гроута і Віндла [17]. Через 24 год спинний мозок витягали, розрізали на сегменти і фіксували у тому ж розчині ще два тижні.

Сегменти поперекового відділу спинного мозку на рівні перерізки і сусідніх з нею сегментів серйно нарізували на заморожуючому мікrotомі. Товщина поперечних зрізів — 20—30 мк. Імпрегнацію здійснювали за методом Наута—Лейдлоу [8] для виключного виявлення дегенеруючих волокон та їх термінальних розгалужень.

За загальноприйнятою термінологією, під «термінальною» дегенерацією ми мали на увазі дегенеративні зміни, які виникали в дуже тонких аксонних колатералах, а під «претермінальною» дегенерацією — зміни в більш великих аксонних колатералах. Цитоархітектонічні пластини сірої речовини спинного мозку знаходилися на поперечних зрізах згідно з атласом Рекседа [27—29].

Результати досліджень та їх обговорення

Перерізка VI або VII поперекового заднього корінця в наших дослідах була обрана в зв'язку з тим, що їх сегменти найбільш досліджені нейрофізіологами [1—4, 6, 10—13, 18, 19].

На рис. 1 наведені зразки дегенерації волокон і колатералей сегментарних аферентів з різних ділянок сірої речовини VI поперекового сегмента, яка виникає через сім днів після перерізки іпселатерального дорсального корінця. Фрагментація цих структур чітко виявляє їх дегенерацію на боці перерізки. На рис. 3 наведена схема розподілу дегенерації в сірій речовині поперечного зрізу VI поперекового сегмента. На цьому літерами позначені місця, мікрофото яких під тими ж літерами наведені на рис. 1 і 2. Особливо велика щільність дегенеруючих волокон відзначається в ділянці дорсального рогу, яка відповідає ядру (рис. 1, B; рис. 3, B). Вона також велика в основі дорсального рогу в ділянці сірого проміжного ядра Кахаля (рис. 1, B; рис. 3, B). В межах дорсального рогу, незважаючи на велику щільність дегенерації аферентів, ми не відзначали термінальної дегенерації у самій його верхівці. Однак, на тих же препаратах дегенерація терміналей аферентів добре видна на різних групах нейронів проміжної ділянки і вентрального рогу. Дегенерація пресинаптичних структур відбувається на сомі мотонейронів (рис. 2, б, в; рис. 3, б, в), на їх дендритах (рис. 2, в; рис. 3, в) і на дендритах вставних нейронів (рис. 2, а; рис. 3, а). На рис. 2, б добре видно термінальну дегенерацію закінчень аферентного нейрона моносинаптичного рефлексу на сомі мотонейрона. На рис. 2, в наведена термінальна дегенерація як на сомі, так і на дендритах іншого мотонейрона. Дегенерація волокон у вентральному розі виявляє, що вони найчастіше спрямовані до латеральних груп мотонейронів (рис. 1, Г; рис. 3, Г).

Всі зразки дегенерації, одержані на багатьох аналогічних зрізах, були перенесені загальноприйнятим методом на схему 6 поперекового сегмента для виявлення розподілу дегенерації аферентних волокон на боці, іпселатеральному перерізанню (рис. 3). На цьому схематичному рисунку контури сірої речовини розмежовані за Рекседом на десять пластин. В межах пластини I дегенерація аферентів спостерігається дуже рідко. Однак ми помічали, так само як і Спрейг і Ха [33], що претермінальна дегенерація в цій пластині трапляється частіше в сегментах, суміжних з сегментом, в якому перерізаний дорсальний корінець.

Пластину 2 за Рекседом [27] відповідає желатинозній субстанції старих авторів [8]. Це підтверджується також її ультраструктурою [26]. Термінальна дегенерація в цій пластині відзначається також рідко.

Пластину 3 багато авторів відносять також до желатинозної субстанції [33, 37]. В її межах дегенерація трапляється частіше і виявляється посередині і в медіальній половині, де знаходяться деревоподібні розгалуження задньокорінцевих волокон [8, 35, 37]. Вентрально за пластину 3 знаходить широка пластини 4. Вона займає разом з трьома раніше згаданими пластинами ту частину сірої речовини, яка у літе-

ратурі відома під назвою «голі ділянки у напрямку поздовжнього дорсального клітинного стовпа». Стін 3 і 4 утворюють власні як медіальні ділянки. В межах

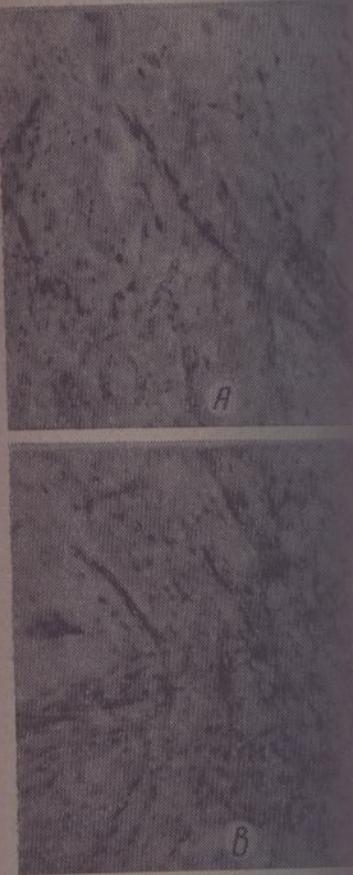

Рис. 1. Дегенераційні фрагменти з різних ділянок сірої речовини через п'ять діб після перерізу А — з медіальної ділянки 3 пластин дорсального рогу. 36. $\times 480$. В — з розрізу волокон груп

На рис. 3 цими ж літерами позначають

ність дегенеруючих терміналей в цих пластинах, тобто самі пластини (рис. 3, Б), що збігається з даними, виявляється також велика дегенерація іпSELатеральному напрямку.

В пластині 5 (позначається як «основа» рогу) дегенерація локалізується в цій ділянці як виявляється на вставних нейронах. Вона виявляється тільки в поперековому напрямку з ділянкою «основи»

ратурі відома під назвою «головки дорсального рогу», а клітини цієї ділянки у напрямку поздовжнього мозку утворюють задню частину дорсального клітинного стовпа [27]. За Рекседом [28, 29], нейрони пластин 3 і 4 утворюють власне ядро заднього рогу, яке знаходитьться в їх медіальних ділянках. В межах цих пластин виявляється велика щіль-

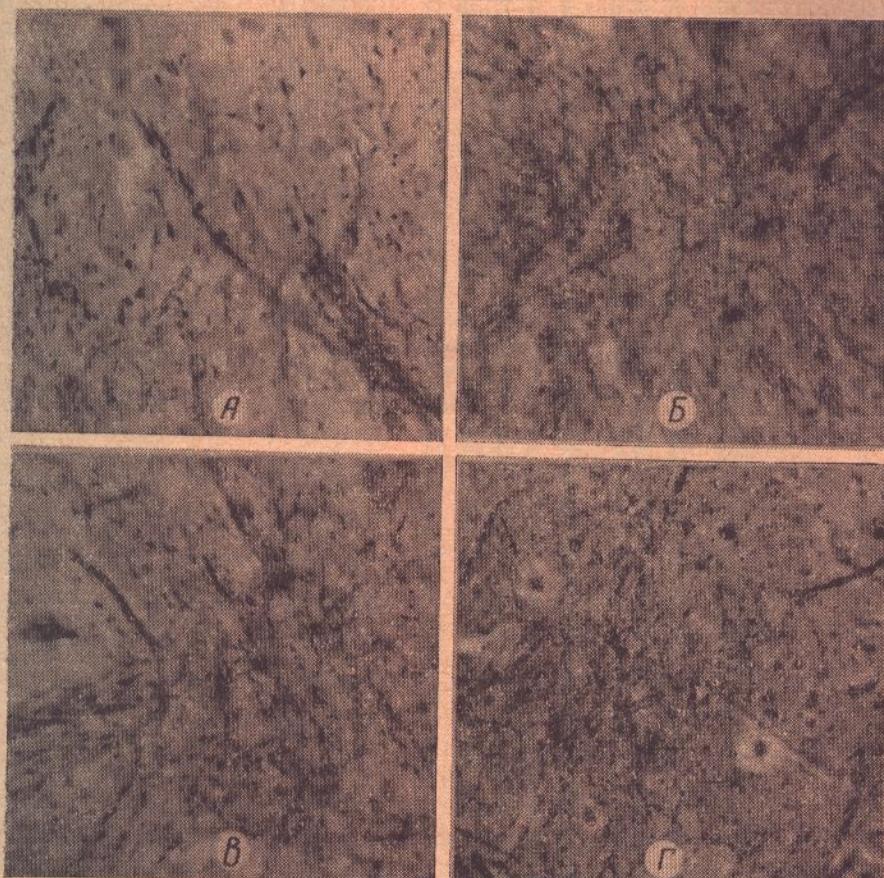

Рис. 1. Дегенераційні фрагменти волокон і колатералей сегментарних аферентів з різних ділянок сірої речовини VI поперекового сегмента спинного мозку кішки через п'ять діб після перерізання його іпселятерального дорсального корінця.
А — з медіальної ділянки 3 пластини за Рекседом. Збільшення $\times 700$. Б — з власного ядра дорсального рогу. Зб. $\times 480$. В — з сірого проміжного ядра Кахала. Зб. $\times 480$. Г — колатералі волокон групи IA з вентрального рогу. Зб. $\times 480$.
На рис. 3 цими ж літерами позначені місця, мікрофото яких наведені на цьому рисунку.

ність дегенеруючих терміналей. Іх особливо багато в медіальних ділянках цих пластин, тобто саме у власному ядрі заднього рогу (рис. 1, Б; рис. 3, Б), що збігається з даними інших авторів [5, 31, 33]. В цій зоні виявляються також великі дегенеруючі волокна, які проходять в вентролатеральному напрямку.

В пластині 5 (позначається також терміном «шийка» дорсального рогу) дегенерація локалізується головним чином посередині її. Вона виявляє в цій ділянці як великі волокна, так і терміналі, які закінчуються на вставних нейронах (рис. 2, а; рис. 3, а). Пластина 6 добре виявлена тільки в поперековому потовщені спинного мозку і збігається з ділянкою «основи дорсального рогу». Рексед [29] ділить цю пла-

стину на медіальну і латеральну зони, нейрони яких зібрани в дві групи — зовнішнє і внутрішнє базиллярні ядра, описані ще Кахалом [8]. Однак, судячи з опису Кахала, межа медіального базиллярного ядра виходить як в дорсальному, так і уентральному напрямку за межі пластини 6.

В центральній частині пластини 6 знаходиться сіре проміжне ядро Кахала [8], вентральну межу якого Спрейг і Ха [33] переміщують до

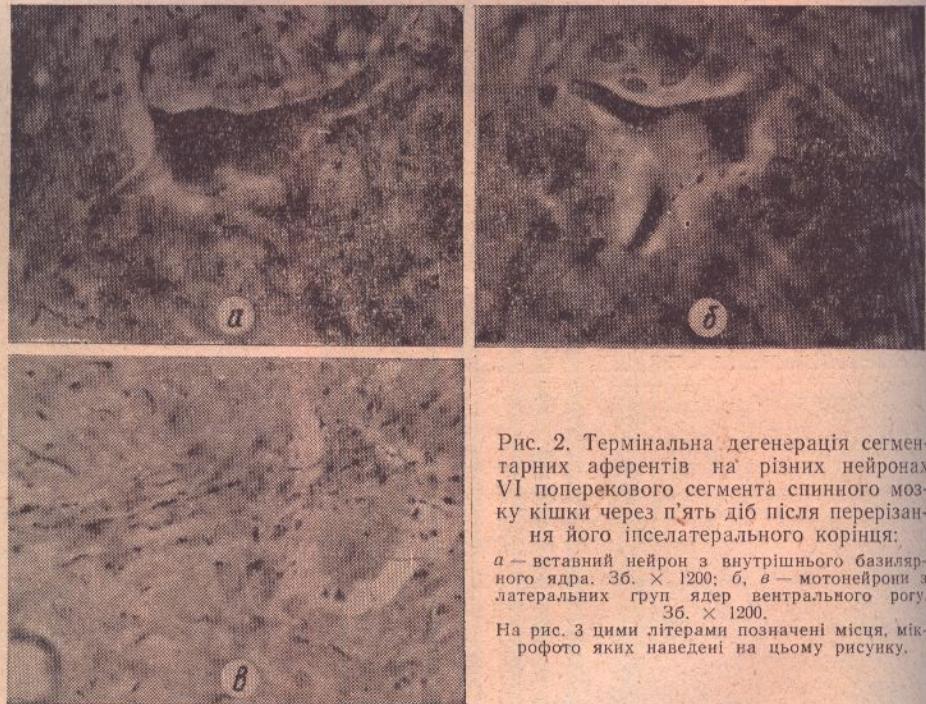

Рис. 2. Термінальна дегенерація сегментарних аферентів на різних нейронах VI поперекового сегмента спинного мозку кішки через п'ять діб після перерізання його інселатерального коріння:

a — вставний нейрон з внутрішнього базиллярного ядра. Зб. $\times 1200$; *b* — мотонейрон з латеральних груп ядер вентрального рогу. Зб. $\times 1200$.

На рис. 3 цими літерами позначені місця, мікрофото яких наведені на цьому рисунку.

пластини 7. Дегенерація виявляє значну щільність терміналей волокон дорсального коріння на ділянках, які відповідають внутрішньому базиллярному і сірому проміжному ядрам (рис. 1, *B*; рис. 2, *a*). Судячи з щільності дегенерації, ці ділянки мають велику кількість нейронів, які беруть участь у спінальних рефлексах.

У зовнішній базиллярній ділянці ми жодного разу не бачили дегенерації терміналей. На рис. 3 ця позбавлена дегенерації ділянка знаходитьться в зовнішніх половинах пластин 5 і 6.

Дорсальна половина пластини 7 перехрещується дегенеруючими волокнами, які, головним чином, йдуть до латеральних груп мотонейронів [30] і в меншій кількості — до мотонейронів пластини 8 (рис. 1, *G*; рис. 3, *G*).

Після перерізання VI або VII поперекового корінців моносинаптичні зв'язки з мотонейронами виявляються в межах II—III сегментів рострально і каудально. Однак, за даними Спрейга і Ха [33], для різних попереково-крижових корінців характерно різне проникнення моносинаптичних зв'язків до мотонейронів. За нашими даними, як і за даними Спрейга і Ха [33], моносинаптичні зв'язки волокон перерізаного коріння до вставних нейронів більшості пластин поширюються на один або два сегменти більш рострально і каудально, ніж моносинаптичні зв'язки до мотонейронів.

Розглянемо тепер деяльні сегментарних і супрамаксимальних потенціалів до спинномозкових морфологічними даними. У тричінких потенціалів по позиціях спинного мозку кішки че-

Рис. 3. Схема розподілу дегенерованих сегментарних аферентів в VI поперековому спинномозковому сегменті кішки через п'ять діб після перерізання його інселатерального коріння.

Термінальна дегенерація зовсім відсутня в зовнішніх ділянках пластин 5 і 6, але відносно обширна в іншій базиллярній ділянці. Справа розмежована за Рекседом на 10 пластин. Літерами позначені місця, мікрофото яких наведені на рис. 1 і 2.

перонеального нерва (*A*) та вентральної зони кори контраполітарної зони, обмежені зони максимуму зони, в яких амплітуда реагування максимальна. Схеми запозичені з роботи Спрейга і Ха [33]. Аферентна хвилею з передньої частини пластини 6, що відходить від проміжного ядра Кахала, відчуває термінальну дегенерацію (рис. 3, *V*).

Два перших максимуми відчуваються в мотонейронах, викликаної низкою зв'язків з ядром, збуджуваними від більш раннім осередком пластин 4 і 5, тобто зовнішнім хоплює зовнішнє базиллярне ядро. Цим ядром навряд чи буде можливо визначити дуже віддалені нейрофізіологічні дозволяють на ділянка є головним місцем [16, 21, 34, 38]. Однак за даними авторів. Так, ділянка занесена до морфологічних даних Сентагата [33].

Розглянемо тепер деякі фізіологічні факти про локалізацію терміналей сегментарних і супрасегментарних шляхів, які приносять інформацію до спинномозкових нейронів, і порівнямо їх з наведеними вище морфологічними даними. На рис. 4 наведені схеми розподілу електричних потенціалів по поперечному розтину VI поперекового сегмента спинного мозку кішки через 5 мсек після подразнення соматичного

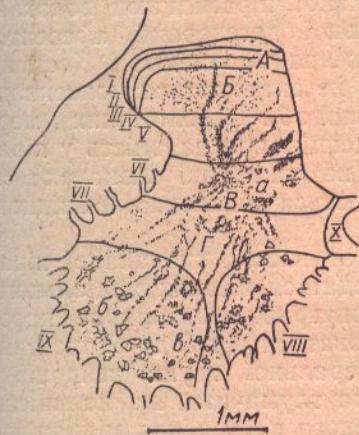

Рис. 3. Схема розподілу дегенерації сегментарних аферентів в VI поперековому спинномозковому сегменті кішки через п'ять діб після перерізання його інселатерального дорсального корінця.

Термінальна дегенерація зовсім відсутня в зовнішніх ділянках пластин 5 і 6 — зовнішня базиллярна ділянка. Сіра речовина розмежована за Рекседом на 10 пластин. Літерами позначені місця, мікрофото яких наведені на рис. 1 і 2.

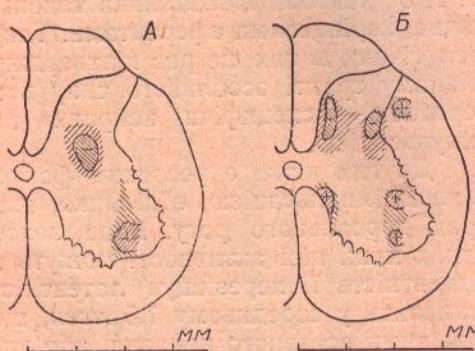

Рис. 4. Локалізація вогнищ електрических потенціалів на поперечному розтині VI поперекового сегмента спинного мозку кішки через 5 мсек (А) після подразнення соматичного нерва і через 10 мсек (Б) після подразнення сенсомоторної ділянки контраплатеральної кори (Б) (за даними Василенка і Костюка [3]).

перонеального нерва (А) і через 10 мсек після подразнення сенсомоторної зони кори контраплатеральної півкулі (Б). Суцільною лінією обмежені зони максимумів, а суміжні з ними заштриховані ділянки — зони, в яких амплітуда реакції була вища за 50% максимальної. Ці дві схеми запозиченні з роботи Василенка і Костюка [3]. Як видно з схеми А, зона максимальних потенціалів, які були викликані моносинаптичною аферентною хвилею з перонеального нерва, знаходитьться у центральній частині пластини 6, що відповідає, з одного боку, локалізації сірого проміжного ядра Кахала, а з другого — значній щільноті термінальної дегенерації (рис. 3, VI; рис. 4, А).

Два перших максимуми постсинаптичної активності у вставних нейронах, викликаної низхідною імпульсацією (рис. 4, Б), не збігаються з ядром, збуджуваним сегментарною імпульсацією (рис. 4, А). Найбільш раннім осередком негативності при цьому є латеральна зона пластин 4 і 6, тобто зовнішня базиллярна ділянка. Ця зона частково захоплює зовнішнє базиллярне ядро Кахала [8], однак пов'язати її тільки з цим ядром навряд чи буде доцільно, оскільки межі цього ядра практично визначити дуже важко [29]. Сучасні дані як морфологів, так і нейрофізіологів дозволяють прийти до висновку, що зовнішня базиллярна ділянка є головним місцем закінчення волокон пірамідного тракту [16, 21, 34, 38]. Однак межі цієї ділянки варіюють за даними різних авторів. Так, ділянка закінчення пірамідного тракту у кішки, за старими даними Сентагота-Шімерта [33], значно перекриває межі цієї

ділянки, яку виявляють фізіологи. Причому це перекриття поширюється не в дорсальному, а у вентральному напрямку і захоплює в межах пластини більшу часту локалізацію сірого проміжного ядра Кахала і його медіального базилярного ядра, що не збігається з останніми морфологічними підсортами [24, 25].

Важливо відзначити, що в зовнішній базилярній ділянці, де є осередки моносинаптичної активності, викликаної пірамідними волокнами, ми жодного разу не бачили термінальної дегенерації аферентів дорсальних корінців. Як показали дослідження Василенка і Костюка [1, 2, 3], нейрони цієї ділянки також ніколи не активуються моносинаптично, корінцевими аферентами. Такий повний збіг фізіологічних і морфологічних даних ще раз підтверджує концепцію про наявність у пірамідному тракті особливого типу вставних нейронів, які визначаються терміном — «специфічні нейрони» і активуються виключно низхідною імпульсацією.

Другим чітко окресленим фокусом негативності, викликаної пірамідною імпульсацією, є ділянка, яка знаходиться вздовж медіального краю дорсального рогу. Вона захоплює внутрішнє базилярне ядро, однак межі цієї активності можуть поширюватися від 3 до 6 пластин. Латентність її перевищує латентність латеральної групи нейронів і становить у середньому 7,5 мсек, що можна тлумачити як наявність між ними вставного нейрона, або уповільненого проведення між ними, або наявність того й іншого. За нашими даними, в цій ділянці виявляється термінальна дегенерація аферентів (рис. 2, а; рис. 3, а). Таким чином, можна гадати, що в ній знаходяться неспецифічні вставні нейрони, на яких конвергують як сегментарні аференти, так і низхідні пірамідні шляхи. Ці факти узгоджуються з даними Куйперса [20], Ніберг-Хансена і Бродала [24] про те, що низхідний кортико-спінальний шлях з сенсорної кори закінчується переважно в медіальній половині пластин 4 і 5, куди може надходити імпульсація як з шкірних аферентів, так і низхідна імпульсація з контраплатеральної сенсорної кори. З іншого боку, моторна кора проектується, переважно, в латеральні відділи пластин 5 і 6 [24, 25].

Отже, і фізіологічні, і морфологічні дані свідчать про те, що аферентна сегментарна і пірамідна системи кішки мають відносно роздільний апарат вставних нейронів у поперековому відділі спинного мозку.

Висновки

1. Найбільша щільність термінальної дегенерації сегментарних аферентів, яка виявляється за методом Наута — Лейдлоу, має місце в межах власного ядра дорсального рогу, сірого проміжного ядра Кахала, внутрішнього базилярного ядра і латеральних груп мотонейронів в поперекових сегментах спинного мозку кішки.

2. Термінальна дегенерація сегментарних аферентів не виявляється в зовнішній базилярній ділянці дорсального рогу.

3. Відсутність термінальної дегенерації сегментарних аферентів у зовнішній ділянці дорсального рогу поперекових сегментів побічно підтверджує фізіологічні дані про те, що на вставних нейронах цієї ділянки не конвергують аференти сегментарної системи спинного мозку кішки.

1. Василенко Д. А. я К. 695.
2. Василенко Д. А. и К. 1053.
3. Василенко Д. А. Космой деятельности, М., 1966, 10.
4. Костюк П. Г.—Двухнейровые.
5. Микеладзе А. Л.—Арх.
6. Пильавский А. И. и К.
7. Bowsher D., Brodal A.
8. Cajal S., Ramon V.—Histoires des neurosciences, Paris, 1909.
9. Chambers W. W., Liu 19, 452.
10. Coombs J. S., Curtis 1954, 125, 590.
11. Eccles J. C., Fatt P., (London), 1954, 125, 590.
12. Eccles J. C.—The Physiology of the Nerve Cell.
13. Eccles J. C., Eccles R. 154, 89.
14. Evans D. H. L. and Ha...
15. Glees P. and Nauta W.
16. Hoff E. C.—Proc. Roy. Soc.
17. Koenig H., Groat R.
18. Kolmodin G. M.—Acta...
19. Kolmodin G. M. and S...
20. Kuypers H. G. J. M.—Br.
21. Lloyd D. P. C.—J. Neurop...
22. Nauta W. J. H.—In: Neurop...
23. Nyberg-Hanssen R. and ...
24. Nyberg-Hanssen R.—Eur. J. Neurosci. 1966, 39, 1.
25. Ralston H. J.—Z. für Zell...
26. Rexed B.—J. Comp. Neurol.
27. Rexed B.—J. Comp. Neurol.
28. Rexed B.—In: Organizatio...
29. Romanes G. J.—J. Comp. Neurol.
30. Schimert J.—Z. Anat. Ent...
31. Sprague J. M.—Proc. Roy. Soc.
32. Sprague J. M. and Ha...
33. Szentagothai-Schimert J.
34. Szentagothai J. and K.
35. Szentagothai J.—Acta neuro...
36. Szentagothai J.—J. Comp. Neurol.
37. Wall P. D., McCulloch J., Biol. Med., 1955, 28, 457.

Морфологические данные различных ядер поясничных

Л. А. Савоськіна
Отдел фізіології і
им. А. А.

На п'яти взрослых кошках
по пластинам Рекседа в поясничном
вариально пересеченные VI или VII

Л и т е р а т у р а

1. Василенко Д. А. и Костюк П. Г.—Журн. высш. нервн. деят., 1965, 15, 695.
2. Василенко Д. А. и Костюк П. Г.—Журн. высш. нервн. деят., 1966, 16, 1053.
3. Василенко Д. А., Костюк П. Г.—В кн.: Нервные механизмы двигательной деятельности, М., 1966, 105.
4. Костюк П. Г.—Двухнейронная рефлекторная дуга, М., 1959.
5. Микеладзе А. Л.—Архив анат., гистол. и эмбриол., 1965, 58, 3.
6. Пильавский А. И. и Костюк П. Г.—Журн. высш. нервн. деят., 1966, 16.
7. Bowsher D., Brodal A. and Walberg F.—Brain, 1960, 83, 150.
8. Cajal S., Ramon V.—Histologie du Systeme Nerveux de l'Homme et des Vertébrés. Azoulay, Paris, 1909.
9. Chambers W. W., Liu C. Y. and Liu C. N.—Anat. Rec., 1956, 124, 391.
10. Coombs J. S., Curtis D. R. and Landgren S.—J. Neurophysiol., 1956, 19, 452.
11. Eccles J. C., Fatt P., Landgren S. and Winsbury G. J.—J. Physiol. (London), 1954, 125, 590.
12. Eccles J. C.—The Physiology of Nerve Cells. New York, 1957.
13. Eccles J. C., Eccles R. M. and Lundberg A.—J. Physiol. (London), 1960, 154, 89.
14. Evans D. H. L. and Hamlyn L. H.—J. Anat. (London), 1956, 90, 193.
15. Glees P. and Nauta W. J. H.—Mschr. Psychiat. Neurol., 1955, 129, 74.
16. Hoff E. C.—Proc. Roy. Soc. B., 1932, 111, 226.
17. Koenig H., Groat R. A. and Windle W. F.—Stain Technol., 1945, 20, 13.
18. Kolmodin G. M.—Acta physiol. scand., 1957, 40, Suppl. 139, 1.
19. Kolmodin G. M. and Skoglund C. R.—Acta physiol. scand., 1960, 50, 337.
20. Kuypers H. G. J. M.—Brain, 1960, 83, 161.
21. Lloyd D. P. C.—J. Neurophysiol., 1941, 4, 525.
22. Nauta W. J. H.—In: New Research Techniques of Neuroanatomy, Springfield, 1957, 17.
23. Nyberg-Hanssen R. and Brodal A.—J. Comp. Neurol., 1963, 120, 363.
24. Nyberg-Hanssen R.—Ergebnisse der Anatomie und Entwicklungsgeschichte, 1966, 39, 1.
25. Ralston H. J.—Z. für Zellforsch., 1965, 67, 1.
26. Rexed B.—J. Comp. Neurol., 1952, 96, 415.
27. Rexed B.—J. Comp. Neurol., 1954, 100, 297.
28. Rexed B.—In: Organization of the Spinal Cord, Amsterdam, 1964, 58.
29. Romanes G. J.—J. Comp. Neurol., 1951, 94, 313.
30. Schimert J.—Z. Anat. Entwickl. Gesch., 1939, 109, 665.
31. Sprague J. M.—Proc. Roy. Soc. B., 1958, 149, 534.
32. Sprague J. M. and Ha H.—In: Organization of the Spinal Cord, Amsterdam, 1964, 120.
33. Szentagothai-Schimert J.—Z. für Anat. und Entwickl., 1941, 111, 322.
34. Szentagothai J. and Kiss F.—Arch. Neurol. Psychiat., 1949, 62, 734.
35. Szentagothai J.—Acta morph. Acad. Sci. Hung., 1958, 8, 287.
36. Szentagothai J.—J. Comp. Neurol., 1964, 122, 219.
37. Wall P. D., McCulloch W. S., Lettvin J. Y. and Pitts W. H.—Yale J. Biol. Med., 1955, 28, 457.

Надійшла до редакції
23.III 1967 р.

Морфологические данные об афферентной иннервации разных ядер поясничного отдела спинного мозга кошки

Л. А. Савостькина, А. А. Слабоспицкий, В. Б. Тимченко

Отдел физиологии и биофизики клетки Института физиологии
им. А. А. Богомольца АН УССР, Киев

Резюме

На пяти взрослых кошках методом Наута-Лейдлоу исследовалось распределение по пластинам Рекседа в поясничном отделе спинного мозга окончаний волокон предварительно пересеченных VI или VII поясничных корешков.

Приводятся образцы терминальной дегенерации волокон дорсального корешка на соме и дендритах мотонейронов, на дендритах вставочных нейронов, а также претерминальная дегенерация волокон из разных пластин Рекседа (рис. 1, 2). Даётся общая схема локализации очагов претерминальной и терминальной дегенерации, построенная на основании наложения ее образцов из многих смежных поперечных срезов спинного мозга (рис. 3).

Показано, что наибольшая плотность дегенерации локализована в 3 и 4 пластинах — в собственном ядре заднего рога, в 6 пластине — в сером промежуточном ядре Кахаля, в 6 и 5 пластинах — во внутреннем базилярном ядре Кахаля. Терминальная дегенерация не выявлена в латеральных участках пластин 5 и 6, т. е. в наружной базилярной области.

Проводится сопоставление локализации окончаний волокон дорсального корешка, выявленных морфологическим и нейрофизиологическим методами. Показано совпадение этих данных. Полное отсутствие терминальной дегенерации сегментарных аfferентов в наружной базилярной области находится в полном соответствии с нейрофизиологическими данными Костюка и Василенко, которые выявили в этой области вставочные нейроны, моносинаптически активируемые только пирамидными волокнами. Поскольку эти вставочные нейроны активируются исключительно пирамидными волокнами, а, по нашим данным, на них не конвергируют аfferенты дорсального корешка, то можно полагать, что как физиологически, так и морфологически подтверждается концепция о наличии в пирамидном тракте кошки специфических промежуточных нейронов, расположенных в наружной базилярной области.

В медиальных областях 3—6 пластин Рекседа, где нейрофизиологически выявляются нейроны, на которых конвергируют как нисходящие пирамидные, так и сегментарные аfferентные волокна, морфологически также обнаруживаются окончания сегментарных аfferентов. Границы этой области захватывают как внутреннее базилярное ядро, так и частично собственное ядро заднего рога. В ее пределах, по-видимому, находятся неспецифические вставочные нейроны, на которых конвергируют как пирамидные волокна, так и сегментарные аfferенты. Эти вставочные нейроны могут быть расположенными и за пределами упомянутых ядер.

Morphological Data on Afferent Innervation of Different Nuclei of Lumbar Part of the Cat Spinal Cord

L. A. Savoskina, A. A. Slabospitsky, V. B. Timchenko

Department of cell physiology and biophysics of the A. A. Bogomoletz Institute of Physiology, Academy of Sciences, Ukrainian SSR, Kiev

Summary

A distribution of the terminal and preterminal degeneration of afferents by the Naut-Leidlow method in the lumbar segments of the cat spinal cord after rhizotomy of VI and VII lumbar dorsal roots.

It was shown that the terminal degeneration of segment afferents does not take place in the external basilar region of the dorsocornu — lateral parts of lamina V—VI by Rexed.

Its greatest density is manifested in the intrinsic nucleus of the dorsocornu, the gray intermediate nucleus of Cajal, the internal basilar nucleus, the medial regions of lamina III — VI by Rexed and the lateral groups of motoneurons.

The absence of the terminal degeneration of afferents in lateral parts of lamina V—VI by Rexed confirms neurophysiological data that the afferent segment and pyramid systems of the cat have a relatively separate apparatus of inserted neurons (specific) located in an external basilar region of the cat lumbar spinal cord. Their common apparatus of inserted neurons (non-specific) is located in medial regions of lamina III—VI by Rexed.

До питання
з тверді
на серцево-

Кафедра нормальної фізіології
Оде

Вивчення рефлекторної
серцево-судинної та дихальні
з можливістю участі цих
систем при черепно-мозковому
дуженні головного мозку.

Результати досліджень
рів твердої мозкової оболонки

У цих дослідженнях у
разнення рецепторів твердої
як у рівні артеріального
однак, неоднозначні. На
твердої мозкової оболонці
тиску. В 40% випадків у
ження, виникає підвищена
цієї неоднозначності не з'

Досліди провадились на
(25 мг/кг) провадили широку
кової оболонки в тім'яно-скроневі
надріз за ходом сагітального симетричного
відсіку оболонки подразнювали м'якоть
потягування, притиснення до
тиску у загальній сонній артерії
реестрували манжетним способом
цевих скорочень проводилися з
ваної кіограмми. Для з'ясування
ні подразнення на оболонку в
шляхом електроагуляції.

Досліди показали, що
дої мозкової оболонки симетричної
ній системи та дихання.
випадків виражався депресія
тиску, зміною ритму серця
глибини дихання.